

GEDEPUTEERDE STATEN VAN DE PROVINCIE GRONINGEN

Groningen, 26 augustus 2021

Dossiernr. : K26756

Documentnr. : 2021-078176

Verzonden : 27 augustus 2021

Het college van Gedeputeerde Staten heeft op 31 mei 2021 een aanvraag ontvangen voor een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming, hoofdstuk soorten.

De aanvraag is ingediend door Royal Haskoning DHV, Pleiadenlaan 1-76, 9742 NE te Groningen, in opdracht van JAHO Vastgoed BV, Klenkerweg 18, 7861 TG te Oosterhesselen.

De aanvraag heeft betrekking op het project Friesestraatweg 175 te Groningen.

BESLUIT:

Het college van Gedeputeerde Staten besluit:

- I. op grond van artikel 3.8, lid 1 en 5 van de Wet natuurbescherming (Wnb) ten aanzien van Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) de gevraagde ontheffing te verlenen van het verbod op:
 - opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);
 - beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);
- II. dat de ontheffing verleend wordt voor de locatie Friesestraatweg 175 te Groningen, zoals weergegeven in figuur 1 in de bijlage Overweging bij Besluit;
- III. dat de ontheffing geldt voor de periode vanaf de verzenddatum van dit besluit tot en met 1 maart 2025;

- IV. dat de volgende bijlagen deel uitmaken van dit besluit. Bij strijdigheid tussen de voorschriften en de bijlagen bij dit besluit prevaleren deze als volgt:
1. voorschriften;
 2. overwegingen bij besluit;
 3. de aanvraag van 31 mei 2021, inclusief activiteitenplan *Olthuis, J. 31 mei 2021. Activiteitenplan herontwikkeling Friesestraatweg 175. In het kader van de Wnb. Referentie BG3498WATRP2001141121.*

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Groningen:

namens dezen:

A.J. Hoogerwerf

Hoofd van de afdeling Landelijk Gebied en Water

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Toelichting

Wij verwijzen u naar de bijlage 'Overwegingen bij Besluit' voor een nadere motivering.

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking vanaf de verzenddatum.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met dit besluit bestaat de mogelijkheid om binnen zes weken na verzenddatum van dit besluit een bezwaarschrift in te dienen. Meer informatie daarover vindt u op de website van de provincie Groningen (www.provinciegroningen.nl/bezwaarmaken).

Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op. U kunt daarvoor een verzoek om voorlopige voorziening indienen bij de rechtbank. Een voorlopige voorziening is een zelfstandige procedure. Meer informatie over het vragen van een voorlopige voorziening vindt u op www.rechtspraak.nl.

Meer informatie

Wij vertrouwen er op dat voldoende duidelijk is welke voorwaarden aan dit besluit verbonden zijn. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met het secretariaat Landelijk Gebied en Water via het telefoonnummer 050 - 316 4543. U wordt dan doorverbonden met een medewerker die uw vragen zal beantwoorden. Wij verzoeken u het dossiernummer te vermelden.

BIJLAGEN

Voorschriften

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

1. Dit besluit is enkel van toepassing op Gewone dwergvleermuis en de beschreven verboden handelingen.
2. Dit besluit geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in dit besluit zelf niet anders is aangegeven.
3. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Groningen indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan genoemd in voorschrift 1 worden aangetroffen en/of andere handelingen dan genoemd in voorschrift 2 noodzakelijk zijn.
4. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
5. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) afschrift van dit besluit en de bijbehorende documenten op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
6. De hier beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient op de locatie (digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd.
7. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (digitaal) (ecologisch) logboek bijgehouden te worden. Uit dit logboek moet aantoonbaar blijken wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek moet op verzoek worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
8. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, bijgevoegd meldingsformulier (bijlage 2) in te vullen en ons toe te sturen, uiterlijk een week voorafgaand aan de werkzaamheden.

Specifieke voorschriften

9. Alle maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van gebouwbewonende vleermuizen.

¹ Provincie Groningen verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau, een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de natuurwetgeving, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlindersichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied); en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

10. Bij de planning van de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met de seizoenactiviteiten van de soort waarvoor ontheffing is verleend, om verstoring in de meest kwetsbare periode te voorkomen. De genoemde perioden kunnen zowel eerder als later beginnen en/of eindigen, afhankelijk van de (lokale) meteorologische omstandigheden voorafgaand aan en tijdens de werkzaamheden. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van de betreffende soort.
11. Vijf dagen voorafgaand aan de sloop van het kantoorgebouw dient de bestaande verblijfplaats in het kantoorgebouw ongeschikt gemaakt te worden voor vleermuizen, zodat de aanwezige vleermuizen het gebouw zullen verlaten. Nadat de vleermuizen het gebouw verlaten hebben, dient een ecologisch deskundige dit te controleren en het gebouw vrij te geven. Daarna kan worden overgegaan tot de sloop van het kantoorgebouw.
12. Bij het ongeschikt maken van de verblijfplaats dient rekening gehouden te worden met de gewenste weersomstandigheden voor Gewone dwergvleermuis. De temperatuur moet minimaal 10 graden Celsius bedragen en de wind mag niet krachtiger zijn dan 4 Bft. Verder mag de neerslag niet meer zijn dan een lichte motregen.
13. Het ongeschikt maken van de verblijfplaats in het kantoorgebouw dient te starten na het kraamseizoen van Gewone dwergvleermuizen en vóór de winterrust van Gewone dwergvleermuizen. Het gaat hierbij om de periode 15 juli - 15 oktober (afhankelijk van klimatologische omstandigheden).
14. Drie maanden voorafgaand aan de start van de sloopwerkzaamheden dienen (minimaal) vier tijdelijke platte vleermuiskasten van het type Schwegler 1FF (of vergelijkbaar) in de omgeving opgehangen te zijn. De tijdelijke verblijfplaatsen dienen aan de in de omgeving aanwezige gebouwen te worden gehangen. De verblijfplaatsen dienen conform het Kennisdocument van de Gewone dwergvleermuis bij voorkeur zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaats van de Gewone dwergvleermuis geplaatst te worden, maar maximaal 200 meter van de oorspronkelijke locatie.
15. Ter compensatie van de paar- en zomerverblijfplaats dienen minimaal acht inbouwkasten gerealiseerd te worden. Dit komt erop neer dat in de buitenmuur van twee van de westelijke appartementencomplexen vleermuiskasten dienen te worden ingemetseld. Deze kasten zijn dan als eenheid gescheiden van de constructie van het gebouw. Hiervoor dienen de inbouwkasten van Vivara Pro (IB VL 08 Inbouwsteen of vergelijkbaar) worden gebruikt, welke geschikt zijn als paar- en zomerverblijfplaats en bij milde winters als winterverblijfplaats voor de Gewone dwergvleermuis. Deze inmetSELvoorzieningen zijn 21cm breed en 50cm hoog.
16. De permanente verblijfplaatsen dienen zo dicht mogelijk bij de te compenseren verblijfplaats gerealiseerd te worden. De inbouwkasten dienen op verschillende locaties, op verschillende windrichtingen in de gevelmuur van de twee westelijke gebouwen op de west- en zuidkant ingemetseld te worden. Op de verschillende locaties dienen aaneengeschakelde kasten toegepast te worden, in groepen van twee of drie. Daarnaast dienen de inbouwkasten op voldoende hoogte ingemetseld (maximaal binnen een meter onder de dakrand en op minimaal 4 meter hoogte) waarbij rekening gehouden dient te worden met een ruime aanvliegruimte en vrij van verlichting en predatie. De inbouwkasten dienen niet boven ramen geplaatst te worden.
17. De gewone dwergvleermuis moet in staat blijven om van zijn verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen. Het verlies van de essentiële vliegroute dient daarom gecompenseerd te worden door de aanleg van een nieuwe vliegroute in de vorm van een bomerij. Ten noorden van het appartementencomplex dient daartoe een overgangszone gerealiseerd te worden. Binnen deze overgangszone is ruimte om een nieuwe bomerij te realiseren die geschikt is als nieuwe vliegroute. In het ontwerp staan al enkele bomen ingetekend, hier zullen nog enkele bomen aan worden toegevoegd, zodat een lijnvormig element wordt gecreëerd. Deze locatie ligt parallel en enkele meters ten noorden van de originele vliegroute.
18. Bij de aanleg van de bomerij dient rekening gehouden te worden met de tijd die de beplanting nodig heeft om te kunnen functioneren als vliegroute. Deze tijd wordt verkort door groter plantmateriaal of snelgroeiende soorten te gebruiken en de plantafstanden te verkleinen. De beplanting die de alternatieve route gaat vormen moet zo goed mogelijk de oorspronkelijke situatie (gaan) benaderen wat betreft hoogte, dichtheid, structuur, en dergelijke. Als tijdelijke overbrugging bij verwijdering van een essentiële vliegroute dienen schermen aangebracht te worden, die als echo-baken kunnen dienen of als wind- of lichtscherm. Deze schermen moeten

minimaal een maand voorafgaand aan het verwijderen van de oorspronkelijke vliegroute aanwezig zijn en in gebruik blijven totdat de nieuwe bomenaanplant de vliegroudefunctie overgenomen heeft. Schermen moeten minimaal 2 meter hoog zijn en op palen staan van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte minimaal drie meter).

19. De bomen in de nieuw aan te planten bomenrij dienen van een inheemse soort te zijn en dienen een minimale hoogte van 5 meter te hebben en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. De plantafstand dient maximaal 7 meter te zijn.
20. De werkzaamheden waarbij de huidige essentiële vliegroute aangetast of verwijderd wordt en de alternatieve vliegroute wordt gerealiseerd, dienen plaats te vinden in de periode dat de Gewone dwergvleermuis niet actief is, dus in de periode dat ze in winterrust zijn. Dit is de periode van november tot en met maart, afhankelijk van de weersomstandigheden. Wanneer de vleermuizen wel actief zijn, dient de vliegroute voor vleermuizen te functioneren. Zo nodig dienen tijdelijke voorzieningen te worden getroffen om gaten in de vliegroute door onvolgroeide vegetatie tijdelijk op te vangen.
21. Rondom de te realiseren verblijfplaatsen en vliegroute dient verlichting afwezig te zijn of gewerkt te worden met een vleermuisvriendelijke verlichtingskleur, bijvoorbeeld met amber, met een zogenaamde human/bat response ratio groter of gelijk dan 45. Ook dient rekening gehouden te worden met de positie van de verlichting en de richting waarin het licht schijnt. Er kan worden gewerkt met armaturen die het licht goed richten en die een scherpe bundel ("scherpe cut-off") hebben om onnodige verstrooiing tegen te gaan (geen strooilicht naar boven maar verlichting naar beneden gericht), met name ledlampen zijn dan geschikt. Er dient geen kunstverlichting geplaatst te worden op de kade/steiger en uitstraling van kunstlicht op het Reitdiep dient te allen tijde voorkomen te worden.
22. Het bouwplan dient in een groene omranding van het wooncomplex aan de noord- en oostkant te voorzien. Het behoud van een strook groen langs het water van het Reitdiep is belangrijk voor de groenstructuur. Binnen deze groene omranding dienen in verschillende hoeveelheid inheemse kruiden toegepast te worden. Daarnaast dient een kruidenrijk grasmengsel gebruikt te worden. Ook dienen de te kappen bomen ruim gecompenseerd te worden (dus voor iedere boom die verdwijnt tenminste 3 nieuwe bomen herplanten) en dienen voornamelijk inheemse boomsoorten gebruikt te worden.
23. In het ontwerp van het appartementencomplex dienen tevens minimaal acht gierwaluwkasten geïntegreerd te worden.

Overige voorschriften

24. De ontheffing kan worden gewijzigd of ingetrokken op grond van artikel 5.4 van de Wnb.
25. Aanspreekpunt in het kader van dit besluit en de daaruit voortvloeiende voorschriften is het Loket, loketVTH@provinciegroningen.nl. Ook kan contact opgenomen worden met Afdeling Landelijk Gebied en Water van de provincie Groningen, Secretariaat_LGW@provinciegroningen.nl.
26. Indien een verlenging van deze ontheffing wenselijk is, dient, zeker vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, schriftelijk een verzoek om verlenging ingediend te worden. Dit kan per mail aan het Loket of via het online-aanvraagformulier.
27. De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
28. In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Mocht dit niet mogelijk zijn, dient een deskundige voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen te controleren op in gebruik zijnde nesten. Als er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied moet hiervoor worden vrijgegeven door de deskundige.

Overwegingen bij Besluit

1 Nadere toelichting brongegevens

Onderwerp: Verzoek om ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb), hoofdstuk 3, soortbescherming.

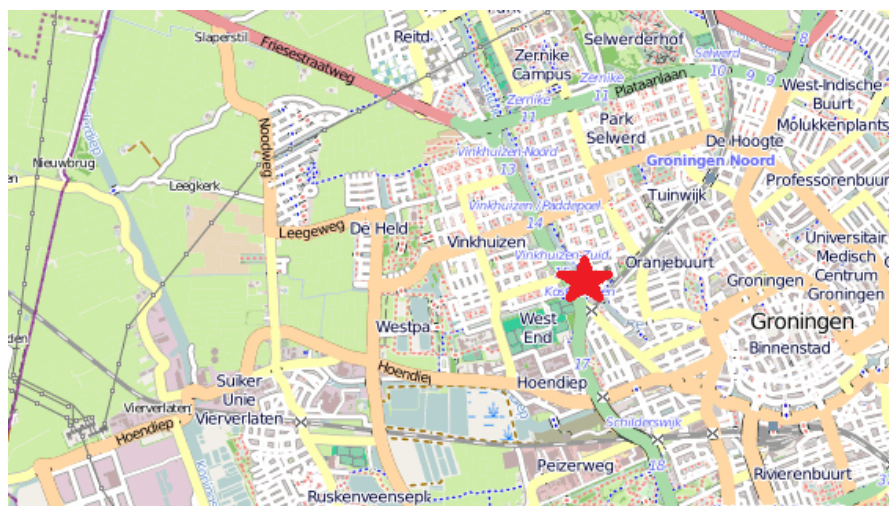
Activiteitenplan: *Olthuis, J. 31 mei 2021. Activiteitenplan herontwikkeling Friesestraatweg 175. In het kader van de Wnb. Referentie BG3498WATR2001141121.*

Activiteit: Het perceel Friesestraatweg 175 is van oudsher een locatie waar lak- en verf fabriek Kiewiet de Jonge jarenlang gevestigd was. Initiatiefnemer Jaho BV heeft nu het plan opgevat om ter plaatse drie nieuwe woongebouwen te realiseren. Op het perceel worden circa 160 nieuwe wooneenheden gerealiseerd. Deze zijn verdeeld over drie verschillende gebouwen. Op het terrein achter de gebouwen worden 118 parkeerplaatsen gerealiseerd. De gemeente Groningen heeft met de (update) Ontwikkelstrategie Reitdiepzone (ingestemd 24 april 2017) aangegeven dat woningbouwontwikkeling in deze zone noodzakelijk is om te voorzien in de sterke toename naar woningen in de stad. Jaho BV neemt het initiatief om het perceel Friesestraatweg 175 te ontwikkelen tot woningbouw.

Reden voor deze aanvraag: De komende jaren blijft de stad Groningen groeien qua inwonersaantal. De stad telde in 2015 zo'n 200.000 inwoners. De verwachting is dat dit in 2030 zo'n 235.000 betreft. Om aan de toenemende vraag naar woningen te voldoen, is het van belang dat er voldoende nieuwe woningen worden gerealiseerd. Daarnaast wordt met deze herontwikkeling voorzien in een nieuwe stedelijke invulling die bijdraagt aan een transitie van de Reitdiepzone.

In verband met de voorgenomen ontwikkeling is een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat er in het gebouw verblijfplaatsen aanwezig zijn van Gewone dwergvleermuis. Deze verblijfplaatsen zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Wnb) en hiervoor is ontheffing nodig.

Plangebied: Friesestraatweg 175, zoals weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Plangebied: Friesestraatweg 175 te Groningen.

Het plangebied ligt in het stedelijke gebied van de gemeente Groningen. Ten oosten van het plangebied loopt de watergang 'het Reitdiep'. Ten noorden van het plangebied ligt een braakliggend terrein en ten zuiden wordt een nieuwbouwproject gerealiseerd. Ten westen loopt de Friesestraatweg (N370) en ligt de wijk Vinkhuizen. Binnen het plangebied zijn momenteel een kantorenpand met tuin en een garage aanwezig. Daarnaast bestaat het plangebied met name uit verhard oppervlak zoals parkeerterrein, trottoir en een asfaltweg.

Coördinaten: 53,222563; 6,53859049.

Werkzaamheden: Initiatiefnemer is voornemens om het huidige kantoorpand aan de Friesestraatweg 175 te Groningen te slopen voor de ontwikkeling van 157 appartementen met bijbehorende parkeermogelijkheden en een fietsenstalling. Het nieuwe gebouw bestaat uit drie tot tien verdiepingen. Daarnaast wordt de kade aangepast en een steiger gerealiseerd.

Planning: Het is nog niet bekend wanneer het project zal worden uitgevoerd. De planning van de werkzaamheden wordt afgestemd op de minst kwetsbare periode voor vleermuizen. Vooral nog wordt dit aangehouden:

- start werkzaamheden: 1 maart 2022;
- einde werkzaamheden: 1 maart 2024.

Ontheffing is aangevraagd voor verwachte overtreding van de volgende verbodsbepalingen:

Verbodsbepalingen van artikel 3.5:	Soortnamen:
opzettelijk verstoren (artikel 3.5, lid 2, Wnb);	Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)
beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (artikel 3.5, lid 4, Wnb);	

De activiteit heeft geen betrekking op het onderdeel gebiedsbescherming (hoofdstuk 2, Wnb) en het vellen van houtopstanden (hoofdstuk 4, Wnb). Significante effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN-gebieden zijn eveneens niet aan de orde. Er zijn voor deze onderdelen geen vervolgstappen noodzakelijk.

Dit besluit ziet tevens niet toe op hoofdstuk 2 Natura 2000-gebieden wat betreft de uitstoot van stikstof tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Uit toetsing (AERIUS-berekening) moet blijken of dit het geval is en indien noodzakelijk hiervoor vervolgstappen genomen te worden.

2 Procedure

2.1 Procedure en beslistermijn

De beslissing op de aanvraag is voorbereid volgens de procedure als beschreven in hoofdstuk 5 van de Wnb. Binnen 13 weken na ontvangst van de aanvraag is op de aanvraag beslist.

2.2 Volledigheid

Met de aangeleverde gegevens is de aanvraag ontvankelijk gebleken om te kunnen beoordelen.

2.3 Bevoegd gezag

Gelet op de projectbeschrijving en op het bepaalde in hoofdstuk 3 van de Wnb, zijn wij bevoegd om de ontheffing te verlenen of te weigeren.

2.4 Publicatie besluit

Van dit besluit wordt mededeling gedaan door publicatie in "Het Dagblad van het Noorden" en op de website www.officielebekendmakingen.nl.

3 Soortbescherming

3.1 Beoordeling

Een ontheffing als bedoeld in artikel 3.8, lid 1 en 5, Wnb kan uitsluitend worden verleend indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- Als gevolg van de maatregelen wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan;
- er is een geldig wettelijk belang;
- er bestaat geen andere bevredigende oplossing.

De volgende beoordeling gaat in op deze drie voorwaarden.

3.1.1 Ecologische afweging

Onderzoeksmethode

Aanwezigheid van Gewone dwergvleermuis is tijdens het onderzoek op basis van landelijke protocollen en onder begeleiding van ecologisch deskundigen voldoende nauwkeurig vastgesteld zoals beschreven in paragraaf 3.2 van het activiteitenplan.

Resultaten

Uit onderzoek is naar voren gekomen dat Gewone dwergvleermuis binnen het plangebied aanwezig is. In het kantoorgebouw bevindt zich een zomer- en paarverblijfplaats van enkele individuen Gewone dwergvleermuizen op de eerste verdieping in de spouwmuur. Het kan niet worden uitgesloten dat de zomer- en paarverblijfplaats ook als winterverblijfplaats wordt gebruikt door de Gewone dwergvleermuis. Hierbij gaat het om de winterverblijfplaatsen waar mannetjes alleen, soms met enkele vrouwtjes verblijven totdat de strenge vorst invalt en niet om een massawinterverblijfplaats.

Het plangebied (voornamelijk rondom de bomenrij en tussen de bomenrij en het kantoorgebouw) wordt gebruikt als foerageergebied door enkele exemplaren van Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en Rosse vleermuis. De bomenrij aan de noordkant van het plangebied dient als vliegrouwe van voornamelijk Gewone dwergvleermuizen, maar ook in mindere mate van Ruige dwergvleermuizen, Laatvlieger en watervleermuis.

Negatieve effecten zonder aanvullende maatregelen

Door de werkzaamheden worden essentiële functies binnen het plangebied voor Gewone dwergvleermuis weggenomen. Bij de sloop van het kantoorgebouw gaat een zomer- en paarverblijfplaats van maximaal twee Gewone dwergvleermuizen verloren. Daarnaast kan deze verblijfplaats worden gebruikt als winterverblijfplaats (die dan ook verloren gaat). Ook kunnen de aanwezige Gewone dwergvleermuizen worden gedood door de sloop. Door de voorgestelde manier van werken wordt het doden van Gewone dwergvleermuizen echter voorkomen. Het verstoren van individuen van de Gewone dwergvleermuis en het vernielen van de zomer- en paarverblijfplaats van maximaal twee Gewone dwergvleermuizen leidt tot overtreding van de Wnb.

Door de sloop van het gebouw en de kap van bomen verdwijnt de functie als foerageergebied voor vleermuizen. Gelet op de lage aantallen foeragerende individuen, gaat het hierbij echter niet om essentieel foerageergebied. Daarnaast zijn in de omgeving voldoende alternatieven om (tijdelijk) naar uit te wijken. Op de locatie wordt een nieuw gebouw met aanplant gerealiseerd waardoor het plangebied de functie als foerageergebied weer kan vervullen. Negatieve effecten op essentieel foerageergebied zijn uitgesloten.

In het plangebied is een bomerij aanwezig die standaard minimaal door tussen de tien en twintig vleermuizen wordt gebruikt, voornamelijk door Gewone dwergvleermuis en Ruige dwergvleermuis, maar ook door de Laativlieger en watervleermuis. De bomerij loopt van oost naar west en bevindt zich ten noorden van het kantoorgebouw. Vanaf het kruispunt van de Metaallaan op de Friesestraatweg wordt de weg overgestoken waar de vleermuizen vervolgens langs de bomerij het Reitdiep bereiken en andersom. Gezien de aantallen vleermuizen die de vliegroute gebruiken en het ontbreken van andere lijnvormige elementen die ter vervanging kunnen dienen van deze vliegroute, moet de vliegroute gezien worden als essentiële vliegroute. Het kappen van deze bomerij is dan ook een overtreding van de verbodsbepaling van de Wnb, wanneer de functie van vliegroute niet behouden kan blijven middels een vleermuisscherm of herplant van nieuwe bomen.

De werkzaamheden hebben effect op de aangetroffen zomer-, paar- en winterverblijfplaats binnen het plangebied en op de essentiële vliegroute van Gewone dwergvleermuis. Daarnaast heeft de ingreep negatieve effecten op individuen van deze soort. De in de aanvraag genoemde verbodsbepalingen (verstoren en wegnemen van verblijfplaats) worden als gevolg van de werkzaamheden overtreden.

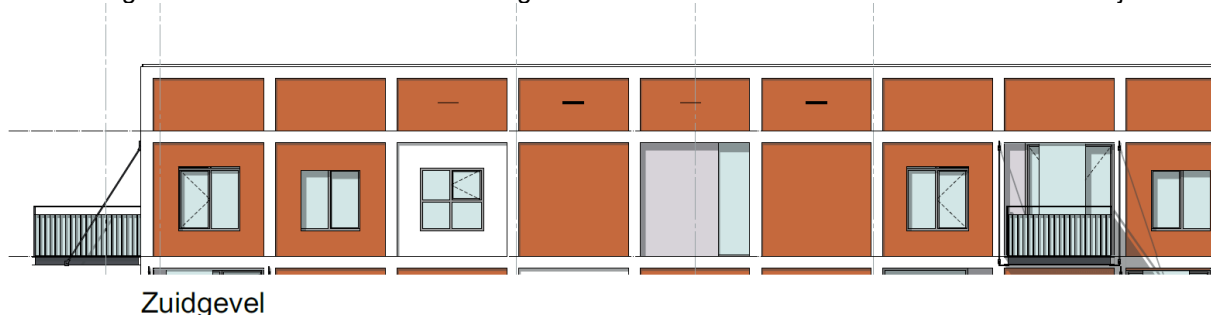
Maatregelen om negatieve effecten te voorkomen of te minimaliseren

Met de voorgestelde werkwijze, planning, inrichting en maatregelen, zoals beschreven in paragraaf 4.3 van het activiteitenplan, worden de effecten zo veel mogelijk beperkt. Deze en andere maatregelen zijn nader uitgewerkt in de Voorschriften. Globaal komt dit neer op het volgende:

- werken buiten de kwetsbare periode;
- aanbieden tijdelijke voorzieningen;
- habitat en/of verblijfplaatsen ongeschikt maken;
- aanbieden permanente voorzieningen;
- opstellen van een ecologisch werkprotocol;
- begeleiding van de werkzaamheden door ecologisch deskundige.

Verblijfplaatsen:

Het verlies van de paar- en zomerverblijfplaats van twee gewone dwergvleermuizen in het kantoorgebouw wordt gecompenseerd door het realiseren van meerdere nieuwe permanente verblijfplaatsen in het te realiseren appartementencomplex. Ter compensatie van de paar- zomerverblijfplaats worden minimaal acht maar naar waarschijnlijk meer inbouwkasten gerealiseerd. Dit komt er op neer dat in de buitenmuur van twee van de westelijke appartementencomplexen vleermuiskasten worden ingemetseld. Deze kasten zijn dan als eenheid gescheiden van de constructie van het gebouw. Hiervoor zullen de inbouwkasten van Vivara Pro (IB VL 08 Inbouwsteen) worden gebruikt, welke geschikt zijn als paar- en zomerverblijfplaats en bij milde winters als winterverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis. Deze inmetSELvoorzieningen zijn 21cm breed en 50cm hoog. Wanneer de inbouwkast wordt gerealiseerd in de buitenmuur zal deze zichtbaar zijn. In

Figuur 2. Impressie van de inmetSELvoorzieningen in het ontwerp van het westelijke appartementencomplex met vleermuiskasten in het ontwerp, met een voldoende ruimte aan vliegruimte (AAS Groningen, 2021). Dit is echter nog een impressie, de exacte locatie van de inbouwkasten wordt nog nader bepaald. In Figuur 3 zijn de inmetSELvoorzieningen weergegeven.

Figuur 3. Links: Inbouwkast Vivara Pro, IB VL 08. Rechts: Voorbeeld in bouwkast in buitenmuur. (Vivara Pro, 2021).

De permanente verblijfplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de te compenseren verblijfplaats gerealiseerd. De inbouwkasten worden op verschillende locaties, op verschillende windrichtingen in de gevelmuur van de twee westelijke gebouwen op de west- en zuidkant ingemetseld. Op de verschillende locaties worden aaneengeschakelde kasten toegepast, in groepen van twee of drie. In de schachten heerst een stabiel klimaat, dat alleen per seizoen verschillend is (in de winter zal het kouder zijn dan in de zomer). Daarnaast worden de inbouwkasten op voldoende hoogte ingemetseld (maximaal binnen een meter onder de dakrand en op minimaal 4 meter hoogte) waarbij rekening gehouden wordt met een ruime aanvliegruimte. De inbouwkasten worden niet boven ramen geplaatst.

Vliegroute:

De Gewone dwergvleermuis moet in staat blijven om van zijn verblijfplaats naar foerageergebied te vliegen. Het verlies van de essentiële vliegroute wordt gecompenseerd door de aanleg van een nieuwe vliegroute in de vorm van een bomenrij. Ten noorden van het appartementencomplex wordt daarom een overgangszone gerealiseerd. Binnen deze overgangszone is ruimte om een nieuwe bomenrij te realiseren die geschikt is als nieuwe vliegroute. In het ontwerp staan al enkele bomen ingetekend, hier zullen nog enkele bomen aan worden toegevoegd, zodat een lijnvormig element wordt gecreëerd. Deze locatie ligt parallel en enkele meters ten noorden van de originele vliegroute. Bij de aanleg van de bomenrij wordt rekening gehouden met de tijd die de beplanting nodig heeft om te kunnen functioneren als vliegroute. Deze tijd wordt verkort door groter plantmateriaal of snelgroeïende soorten te gebruiken en de plantafstanden te verkleinen. De beplanting die de alternatieve route gaat vormen moet zo goed mogelijk de oorspronkelijke situatie (gaan) benaderen wat betreft hoogte, dichtheid, structuur, en dergelijke. Als tijdelijke overbrugging bij verwijdering van een essentiële vliegroute worden schermen aangebracht, die als echo-baken kunnen dienen of als wind- of lichtscherm. Deze schermen moeten minimaal een maand voorafgaand aan het verwijderen van de oorspronkelijke vliegroute aanwezig zijn en dienen een minimale hoogte van 3 meter te hebben. De bomen in de nieuw aan te planten bomenrij hebben een minimale hoogte van 5 meter hebben en een onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. De plantafstand is maximaal 7 meter. De werkzaamheden waarbij de huidige essentiële vliegroute aangetast of verwijderd wordt en de alternatieve vliegroute wordt gerealiseerd, moeten plaatsvinden in de periode dat de gewone dwergvleermuis niet actief is, dus in de periode dat ze in winterrust zijn. Dit is de periode van november tot en met maart, afhankelijk van de weersomstandigheden.

Door de uitvoering van bovenstaande maatregelen wordt ervoor gezorgd dat zowel tijdelijk als op lange termijn voldoende essentiële functies voor vleermuizen behouden blijven.

Gunstige staat van instandhouding

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverbreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen. Het is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen en er zijn geen aanwijzingen voor een af- dan wel toename in aantallen. Mogelijk neemt landelijk het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het dichten van kieren en gaten in gebouwen

(Bij 12, 2017). De soort komt veelvuldig voor in het plangebied en de directe omgeving, als ook verder daarbuiten. De omgeving van het plangebied Friesestraatweg 175 is zeer geschikt leefgebied voor de gewone dwergvleermuis. De staat van instandhouding van de lokale populatie wordt op basis hiervan dan ook als gunstig beoordeeld.

Het realiseren van de tijdelijke en permanente alternatieve verblijfplaatsen en de alternatieve vliegroute is een compensatie van de vernietiging de huidige verblijfplaats in het kantoorgebouw en de vliegroute ten noordwesten van het kantoorpand. Door het aanbieden van de alternatieve verblijfplaatsen wordt gegarandeerd dat het netwerk aan verblijfplaatsen in de omgeving op het bestaande niveau behouden blijft en blijven er te allen tijde voldoende alternatieve verblijfplaatsen beschikbaar waar de gewone dwergvleermuis naar kan uitwijken. Door de realisatie van de alternatieve vliegroute blijft de verbinding tussen de foerageergebieden en verblijfplaatsen intact. Het is daarom aannemelijk dat de soort in het gebied aanwezig blijft. Met deze maatregelen zijn zowel landelijk als lokaal de gunstige staat van instandhouding gewaarborgd. De ingreep doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding.

Door de uitvoering van de eerder genoemde maatregelen en de beschikbare (permanente) alternatieven, inclusief de groene plus (zie belangenafweging) en de reeds gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis, is zeker dat dit project niet zal leiden tot negatieve effecten op de lokale populatie of de staat van instandhouding van de betreffende soort.

Eindoordeel ecologische afweging

Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid zal de voorgestelde manier van werken de negatieve effecten op aangetroffen beschermde soorten voorkomen of tot een voldoende minimum beperken. Gezien bovenstaande is gegarandeerd dat de huidige populatie in stand kan blijven, en naar verwachting gezien de groene plus kan toenemen in de toekomst, en dat de gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis gewaarborgd blijft.

3.1.2 Belangenafweging

De ontheffing is aangevraagd voor Gewone dwergvleermuis in het belang van;

- volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;

In hoofdstuk 5 van het activiteitenplan is bovenstaand geldig belang verder toegelicht. In de omgevingsvisie 'The Next City': de Groningse leefkwaliteit voorop (juli 2018) zijn afwegingen gemaakt over het ontwikkelen van de stad. Hierbij is onder andere de keuze gemaakt om huidige of voormalige bedrijventerreinen (geleidelijk) naar een gemengde stedelijke gebieden met een mix van wonen, werken en voorzieningen te transformeren. Deze ontwikkelzones liggen meestal langs belangrijke waterwegen zoals de Eemskanaalzone, de Reitdiepzone en het Suikerunie-terrein. Met de ontwikkeling van deze gebieden wordt aan de toenemende vraag naar woonruimte voldaan. De herontwikkeling van het plangebied Friesestraatweg 175 een sociale en economische betekenis en past binnen hetgeen in de omgevingsvisie is verwoord.

Gelet op de provinciale beleidsnotitie "Beleidsnota Fauna en Flora 2018" stimuleren wij initiatiefnemers om extra maatregelen te nemen om soorten op langere termijn juist te laten profiteren van ruimtelijke ontwikkelingen. Op deze manier kunnen projecten die zouden kunnen leiden tot negatieve effecten voor soorten juist gebruikt worden om de staat van instandhouding van soorten te versterken. In de aanvraag zijn de volgende maatregelen beschreven die leiden tot een 'groene plus':

- Met de herontwikkeling van het plangebied wordt een ecologische plus gerealiseerd. Het bouwplan voorziet in een groene omranding van het wooncomplex aan de noord- en oostkant. Het behoud van een strook groen langs het water van het Reitdiep is belangrijk voor de groenstructuur. Binnen deze groene omranding worden in verschillende hoeveelheid inheemse kruiden gebruikt. Daarnaast zal een kruidenrijk grasmengsel gebruikt worden. Ook worden de te kappen bomen ruim gecompenseerd en worden voornamelijk inheemse boomsoorten gebruikt. In de toekomstige situatie zal de nieuwe groene omranding veel insecten aantrekken, wat het

voedselaanbod voor foeragerende vleermuizen vergroot. Daarnaast wordt de aangetroffen verblijfplaats van enkele gewone dwergvleermuizen gecompenseerd met minimaal acht nieuwe permanente verblijfplaatsen. Verder worden in het ontwerp van het appartementencomplex minimaal acht gierwaluwkasten geïntegreerd. Door het isoleren van steeds meer woningen en een veranderende bouwmethode staat het aantal geschikte nestlocaties onder druk, het plan draagt daarom bij aan het vergroten van de nestgelegenheid voor gierwaluw in Groningen.

Bovenstaand geldend belang, tezamen met de groene plus, is voldoende om de (tijdelijke) negatieve effecten op de beschermde Gewone dwergvleermuis, die als gevolg van de uitvoering van de voorgenomen activiteit zullen optreden, te rechtvaardigen.

3.1.3 Alternatievenafweging

Het project is locatie specifiek. Het bestaande kantorenpannd is verouderd en voldoet niet meer aan de wensen die heden ten dage worden gesteld. Door de huidige staat van het kantorenpannd zou deze na verloop van tijd alsnog gerenoveerd of gesloopt moeten worden. Hierbij zouden de verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis ook worden aangetast. Er worden geen alternatieve werkwijzen of alternatieve mitigerende maatregelen voorzien die minder schadelijk zijn voor de aanwezige vleermuizen en de lokale populaties.

Gezien bovenstaande en de verdere onderbouwing in hoofdstuk 6 van het activiteitenplan is voldoende aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is die een minder ecologisch negatief effect heeft op de aanwezige beschermde Gewone dwergvleermuis. In deze situatie wordt met de gekozen locatie, planning, werkwijze en inrichting schade aan de aanwezige beschermde Gewone dwergvleermuis voorkomen of zoveel mogelijk beperkt.

4 Conclusie

Op basis van de ingediende aanvraag blijkt dat de alternatievenafweging voor deze activiteit in dit plangebied voldoende is onderbouwd en het belang van de activiteit voldoende is aangetoond. Met de maatregelen zoals uitgewerkt in de voorschriften wordt het effect als gevolg van de geplande activiteit in het plangebied voldoende beperkt en blijft de gunstige staat van instandhouding van Gewone dwergvleermuis gewaarborgd.

4.1 Eindconclusie

Om de activiteit uit te voeren is een ontheffing nodig van verbodsbepalingen zoals in de volgende tabel weergegeven.

Omdat geen afbreuk gedaan wordt aan het streven de soort in een gunstige staat van instandhouding te brengen of te houden, is de aanvraag voor ontheffing:

voor de volgende soort	voor artikel 3.5, lid 2 en 4 ¹
Gewone dwergvleermuis (<i>Pipistrellus pipistrellus</i>)	toegekend

¹Het betreft de verbodsbepalingen:
lid 2, opzettelijk verstoren;
lid 4, beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen;

Daarom verlenen wij, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen, een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming. Dit besluit geeft ontheffing voor de soorten en verbodsbepalingen zoals is weergegeven in bovenstaande tabel. De activiteit kan daarmee in het omschreven plangebied binnen de ontheffingperiode en met inachtneming van de voorschriften gerealiseerd worden.

Consequenties

Bij besluit ontheffingverlening is het toegestaan de werkzaamheden uit te voeren zoals in de aanvraag uiteengezet is, voor plangebied en periode zoals omschreven in het besluit.

Gedurende de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. Verstoring van broedgevallen van vogels dient te worden voorkomen. Voor de in het plangebied te verwachten algemenere vogelsoorten kan dit plaatsvinden door werkzaamheden buiten de broedperiode van aanwezige soorten uit te voeren. Tevens kunnen voorbereidende maatregelen worden getroffen om te voorkomen dat deze vogels tot broeden kunnen komen binnen het plangebied. Voor meer kwetsbare soorten met een ongunstige staat van instandhouding dient hiervoor een aanvullende ontheffing aangevraagd te worden.

Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Wet natuurbescherming. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het gehele jaar gebruiken zijn jaarrond beschermd. Voor het verwijderen van dergelijke verblijfplaatsen is te allen tijde een ontheffing vereist. Kwetsbare akker- en weidevogels worden sinds kort, ten gevolge van voortschrijdend wetenschappelijk inzicht, ook tot deze groep van vogels met jaarrond beschermd nest gerekend.

Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden verbodsbepalingen overtreden worden ten aanzien van andere soorten dan die waarop het besluit van toepassing is, dienen de werkzaamheden stilgelegd te worden en dient aanvullend ontheffing voor deze soorten te worden aangevraagd.

Bijlage 1. Wettelijk kader

Artikel 1.11 Wnb Zorgplicht

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveerd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Artikel 3.5 Wnb

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Artikel 3.6 Wnb

1. Het is verboden dieren of planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, bijlage I of II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, onder zich te hebben voor verkoop, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden.
2. Het is verboden, anders dan voor verkoop, dieren of planten als bedoeld in het eerste lid onder zich te hebben of te vervoeren.
3. De verboden, bedoeld in het eerste en tweede lid, zijn niet van toepassing ingeval de in dat lid bedoelde dieren en planten aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Artikel 3.8 Wnb

1. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
2. Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in de artikelen 3.5 en 3.6, tweede lid, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
3. Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, of van regels gesteld krachtens artikel 3.7, ten aanzien van dieren of planten van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van de voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren van daarbij aangewezen soorten.
4. Bij de algemene maatregel van bestuur, bedoeld in artikel 3.7, eerste lid, kan worden bepaald dat gedeputeerde staten ontheffing kunnen verlenen, of dat provinciale staten bij verordening vrijstelling kunnen verlenen, van bij de maatregel aangewezen regels.
5. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:

- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
- b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
 - 2°. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
 - 3°. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
 - 4°. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
 - 5°. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;
- c. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Artikel 5.3 Wnb

1. Aan een vrijstelling, vergunning of ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden.
2. Een vrijstelling, vergunning of ontheffing kan onder beperkingen worden verleend.
3. Vrijstellingen, vergunningen en ontheffingen kunnen aan een geldigheidsduur worden gebonden.
4. Het is verboden te handelen in strijd met de bij een vergunning of ontheffing gestelde voorschriften.

Loket	
Wettelijk domein	Wet natuurbescherming, soorten
Gebieden	Niet gebiedsgebonden
Ontheffing	Eenmalig
Dossiernummer KIWI	K26756
Documentnummer KIWI	2021-078176
Zaaknummer Squit	GR-VERG-2021-000300

Contactpersoon	
Bedrijfsnaam	
Contactpersoon	
Adres	
Postcode en woonplaats	
Telefoonnummer vast	
Telefoonnummer mobiel	
Emailadres	

Gegevens project	
Projectnaam	
Locatie werkzaamheden	
Startdatum werkzaamheden	
Einddatum werkzaamheden	
Overzicht planning werkzaamheden	

Versturen aan
Dit formulier dient zodra de aanvang van het werk bekend is per mail te worden ingediend bij de provincie Groningen, maar minimaal 7 dagen van te voren, naar loketVTH@provinciegroningen.nl onder vermelding van; 'Meldingsformulier Wnb soorten Start werkzaamheden Friesestraatweg 175 (K26756)'